

**ULUSLARARASI TİCARET ANTLAŞMALARI
BİRLEŞMİŞ MİLLETLER ANTLAŞMASI (1980) [CISG]:
ULUSLARARASI TİCARET ANTLAŞMALARINDA UYGULANACAK HUKUK**

Zara Law Offices

111 John Street Suite 510, New York, NY 10038

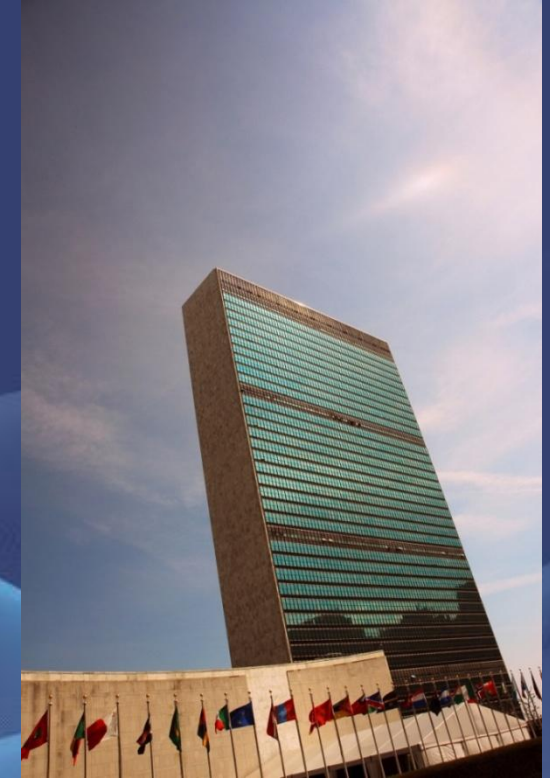
Tel: 1-212-619 45 00

Fax: 1-212-619 45 20

www.zaralawny.com

Milletlerarası Mal Satımına İlişkin Sözleşmeler Hakkında BM Antlaşması (1980) [CISG]

- CISG mal satımına ilişkin uluslararası sözleşmelere uygulanacak tek bir hukuki kurallar bütününün yokluğunu gidermek için kabul edilmiştir.
- Antlaşmanın amacı uluslararası ticaretin önündeki hukuki engellerin kaldırılmasına katkıda bulunmak ve onu geliştirmektir.
- CISG 11 Nisan 1980 tarihinde Viyana'da (Avusturya) imzalanmış ve 1 Ocak 1988 tarihinde yürürlüğe girmiştir.
- Günümüze dek, ABD, Fransa, İspanya, Almanya, İtalya ve Çin de dahil olmak üzere, dünya ticaretinin %75'ini temsil eden 70 ülke bu antlaşmayı imzalamışlardır. Türkiye de CISG'yi geçtiğimiz yıllarda imzalayıp TBMM'de onaylayarak bu antlaşmaya taraf olmuştur.
- CISG bir yedek hukuk kuralları bütünüdür. Bu, satım sözleşmesinde belli bir konudaki bir hüküm CISG hükümlerinden farklıysa, sözleşmedeki hükme göre hareket edileceği anlamına gelir.

CISG'nin Kapsamı

- CISG mal satımı ile ilgili uluslararası sözleşmeleri, alıcı ve satıcının hak ve yükümlülüklerini düzenler.
- CISG, hile gibi sözleşmenin geçerliliği ile ilgili konuları düzenlemez. Eşyanın mülkiyeti ile ilgili düzenleme de içermez. Bu konularla ilgili sorunlar sözleşmeyi imzalayan tarafların tâbi oldukları hukuk sistemlerince çözülür.

CISG Ne Zaman Uygulanır?

- İşyerleri farklı devletlerde olan tarafların birbirleriyle yaptıkları mal satımı sözleşmelerinde CISG uygulanır:
 - Devletler CISG’yi imzalamış devletler olduğunda; veya
 - Milletlerarası özel hukuk kurallarının âkit bir devletin hukukuna atıf yapması hâlinde (CISG m. 1)
- CISG, tarafların vatandaşlıkları, medeni veya ticari durumlarına bakılmaksızın uygulanabilir.
- Uluslararası satım sözleşmelerinde uygulanacak hukuk kural olarak CISG’dir. Diğer bir deyişle, taraflar sözleşmede ilişkilerine uygulanacak bir hukuk seçmediklerinde uygulanacak hukuk CISG’dir.

CISG Ne Zaman Uygulanmaz?

- CISG Őu hâllerde uygulanmaz:
 - Kişisel veya ailevî ihtiyaç veya ev ihtiyacı için mal alınması; meğerki satıcı, sözleşmenin akdi sırasında veya öncesinde, malların böyle bir kullanım için alındıklarını bilmesin ve bilmesi gerekmesin
 - Açık artırma yoluyla yapılan satımlar
 - Cebri icra veya diğerk kanun gereğii yapılan satımlar
 - Menkul kıymet, kambiyo senedi ve para
 - Gemi, tekne, hava yastıklı taşıt veya hava taşıtı satımı;
 - Elektrik satımı (CISG m. 2)
- CISG hizmet satımlarında uygulanmaz.
- CISG Uluslararası Satım Sözleşmeleri zincirlerinde, diğerk bir deyişle, bir üretici malı dağıtıcıya sattığında ve o da son tüketiciye sattığında, uygulanmaz. CISG üretici ile son tüketici arasındaki ilişkiyi düzenlememektedir.

Satım Sözleşmeleri ve Benzer Sözleşmeler

- İmal edilecek veya üretilecek malların teminine ilişkin sözleşmeler satım sözleşmesi sayılır; meğerki, bunları sipariş eden taraf imalat veya üretim için gerekli olan malzemenin esaslı bölümünün teminini taahhüt etmiş olsun. (CISG m. 3-1)
- Bu Antlaşma, mal temin eden tarafın ediminin, ağırlıklı olarak, işgücü veya diğer bir hizmetin sağlanmasından oluştuğu sözleşmelere uygulanmaz. (CISG m. 3-2)
- Malları teslim edecek tarafın ağır basan yükümlülüğünün işgücü veya diğer hizmetler sunması olup olmadığının ortaya çıkması için tarafların yükümlülüklerin oransal değerlerini belirlemeleri gerekir.
- Örneğin bir satım sözleşmesi bir motor üreticisinin yükümlülüklerini motor üretmek ve Alıcının çalışanlarına eğitim vermek olarak öngörüyorsa, sözleşmeyi kategorize etmek için tarafların motorların üretiminin ve çalışanların eğitiminin oransal değerlerini belirlemelidirler. Sözleşme, ancak eğitim üreticinin yükümlülüklerinin ağır basan kısmını oluşturmuyorsa CISG'ye tâbi kabul edilir.

Satım Sözleşmelerinin Şekli ve İspatı (CISG m. 11)

- UCC'nin (ABD Ticaret Kanunu) aksine, CISG, uluslararası işadamlarının ihtiyaçlarını karşılamak ve uluslararası ticareti kolaylaştırmak için hazırlanmıştır.
- CISG'ye göre satım sözleşmesi için yazılılık, satış miktarı ne olursa olsun, ne geçerlilik şartıdır ne de ispat şartıdır.
- Bir satım sözleşmesi, tanıklar da dahil olmak üzere her türlü araçla ispat edilebilir.

Satım Sözleşmesinin Kurulması

Satım Sözleşmesinin Kurulması

- CISG'ye göre, bir veya birden çok belirli kişiye sözleşmenin kurulması için yöneltilen teklif:
 - Yeterince kesin olması, ve
 - Teklifte bulunanın, kabul hâlinde bağlanma iradesini yansıtması hâlinde icap sayılır. (CISG m. 14)
- Malların saptandığı ve açık veya örtülü olarak miktar ve bedelin belirlendiği veya belirlenmesi için gerekli düzenlemenin yapıldığı teklifler “yeterince kesin” sayılır. Ancak, böyle bir düzenleme yapılmamışsa, CISG'nin 55. maddesi yine de geçerli bir satım sözleşmesi yapılabileceğini öngörmekte, sözleşme, açıkça veya örtülü olarak bedel belirlenmeksizin veya bedelin belirlenmesini sağlayacak bir düzenleme içermeksizin geçerli olarak kurulmuşsa, aksine herhangi bir emare bulunmadıkça, tarafların sözleşmenin kurulduğu anda ilgili ticari branşta benzer koşullarda satılan aynı türden mallar için uygulanan cari fiyata örtülü olarak gönderme yapmış oldukları varsayılır, demektedir.
- Belirli olmayan kişilere yöneltilmiş teklif sadece icaba davet sayılır; meğerki, teklifte bulunan aksini açıkça belirtmiş olsun. (CISG m. 14-2)

İcaptan Vazgeçme ve İcabın Geri Alınması

- İcap (teklif) muhataba vardığı anda hükümlerini doğurur. (CISG m. 15-1)
- İcap geri alınamaz nitelikte olsa bile, geri alma beyanının muhataba, icaptan önce veya icapla aynı anda varması hâlinde geri alınabilir. (CISG m. 15-2)
- İcapta bulunanın geri alma beyanı, muhatabın kabul beyanını göndermesinden önce muhataba ulaşmış olmak koşuluyla, icap sözleşme kuruluncaya kadar geri alınabilir. (CISG m. 16)
- Ancak şu hâllerde icap geri alınamaz:
 - İcapta kabul için kesin bir süre öngörülmüş veya icabın geri alınmaz olduğu başka bir şekilde ifade edilmişse; veya
 - Muhatap açısından icabın geri alınmaz olduğuna güvenmek makul sayılabiliyorsa ve muhatap bu icaba güvenerek hareket etmişse. (CISG m. 16-2)

Kabulün Şartları (CISG m. 19)

- Bir icabın kabulüne yönelik, fakat eklemeler, sınırlamalar veya başkaca değişiklikler içeren cevap, icabın reddi olup bir karşı icap oluşturur. Bu kural “son deneme teorisi” olarak bilinir. (CISG m. 19-1)
- Buna karşılık, kabul beyanı oluşturması düşünülen, fakat icabın şartlarını esaslı olarak değiştirmeyen eklemeler veya sapmalar içeren icaba yönelik cevap, kabul sayılır; meğerki icapta bulunan, haklı bir gecikme olmaksızın bu uyumsuzluklara sözlü olarak itiraz etmiş veya bu yönde bir bildirim göndermiş olsun. Bunu yapmadığı takdirde icabın şartları kabul beyanındaki değişikliklerle birlikte sözleşmenin içeriğini oluşturur. (CISG m. 19-2)
- Özellikle, bedele, ödemeye, malların kalitesi ve miktarına, teslim yeri ve zamanına, taraflardan birinin diğerine karşı sorumluluğunun kapsamına veya uyuşmazlıkların çözümüne ilişkin tamamlayıcı veya farklı hükümler icabın şartlarını esaslı şekilde değiştirmiş sayılır (CISG m. 19-3)

Satıcının Yükümlülükleri

- Satıcı:
 - Malları teslim etmelidir
 - İlgili belgeleri teslim etmelidir
 - Malların mülkiyetini geçirmelidir
 - Malları satım sözleşmesi hükümleri gereğince teslim etmelidir
 - Üçüncü kişilerin üzerinde hak etmedikleri malları teslim etmelidir

Malların ve Belgelerin Teslimi

- Satıcı malları, sözleşme ile belirlenmiş veya sözleşmeye dayanarak belirlenebilir bir tarih varsa bu tarihte; sözleşme ile belirlenmiş veya sözleşmeye dayanarak belirlenebilir bir zaman dilimi varsa, koşullardan tarih saptama yetkisinin alıcıda olduğu anlaşılmadıkça, bu zaman dilimi içinde herhangi bir anda; diğer tüm hâllerde, sözleşmenin kurulmasından itibaren makul bir süre içinde teslim etmek zorundadır. (CISG m. 33)
- Satıcı malları belirli başka bir yerde teslim etmek zorunda değilse, teslim borcu şu şekildedir: Satım sözleşmesi malların taşınmasını gerektiriyorsa, malları alıcıya ulaştırılmaları için ilk taşıyıcıya vermek; bu kapsama girmeyen hâllerde; sözleşmenin, ferden belirlenmiş mallara veya belirli bir stoktan karşılanacak nev'en belirlenmiş mallara veya imal edilecek veya üretilecek mallara ilişkin olması ve tarafların sözleşmenin kurulduğu sırada malların belirli bir yerde bulunduğunu veya orada imal edileceğini yahut üretileceğini bilmeleri durumunda malları bu yerde alıcının tasarrufuna hazır bulundurmak; diğer hâllerde, sözleşmenin kurulduğu sırada satıcının işyerinin bulunduğu yerde malları alıcının tasarrufuna hazır bulundurmak. (CISG m. 31)
- Satıcının mallara ilişkin vermesi gereken belgeler varsa, bunları sözleşmede öngörülen zamanda, yerde ve şekilde vermesi gerekir. (CISG m. 34)

Hasarın Geçiři

- CISG hasarın malın taşımaya verilme anında alıcıya geçtiğini öngörmektedir.
- Hasarın alıcıya geçmesinden sonra malların zayi olması veya zarar görmesi, alıcıyı bedeli ödeme yükümlülüğünden kurtarmaz, meğerki, ziya veya zarar satıcının bir eyleminden veya eylemsizliğinden kaynaklansın. (CISG m. 66)
- Satım sözleşmesi malların taşınmasını gerektiriyorsa ve satıcı malları belirli bir yerde vermeye mecbur değilse hasar, malların, alıcıya ulaştırılması amacıyla, satım sözleşmesine uygun olarak ilk taşıyıcıya verilmesi ile alıcıya geçer. (CISG m. 67)

Malların Sözleşmeye Uygunluğu (CISG m. 35)

- Satıcı, miktarı, kalitesi ve türü sözleşmede öngörülen malları, sözleşmede belirtilen paket veya muhafaza içinde teslim etmek zorundadır.
- Taraflarca aksi kararlaştırılmadığı takdirde, mallar ancak aşağıdaki hâllerde sözleşmeye uygun sayılırlar:
 - Aynı türden malların mutata olarak tahsis edildiği kullanım amacına uygun iseler;
 - Sözleşmenin kurulması esnasında açıkça veya zımnen satıcıya bildirilen her türlü özel kullanım amacına uygun iseler;
 - Satıcının alıcıya örnek veya model olarak sunduğu malların kalitesine sahip iseler;
 - İlgili türden mallar için mutata sayılan şekilde paketlenmiş iseler.

Malların Sözleşmeye Uygunluğu - 2

- Alıcının sözleşmenin kurulması anında bildiği veya bilmemesinin mümkün olmadığı sözleşmeye aykırılıklardan satıcı sorumlu değildir. (CISG m. 35-3)
- Satıcı, hasarın alıcıya geçtiği anda mevcut olan sözleşmeye aykırılıktan,-sözleşmeye aykırılık bu andan sonra belirgin hâle gelmiş olsa dahi, sözleşme ve bu Antlaşma uyarınca sorumludur. (CISG m. 36-1)
- Satıcı, hasarın geçmesinden sonra ortaya çıkan ve herhangi bir yükümlülüğünün ihlâline dayanan sözleşmeye aykırılıktan sorumludur. (CISG m. 36-2)

Alıcının Malları Muayenesi

- Alıcı, malları, koşulların izin verdiği ölçüde kısa bir süre içerisinde muayene etmek veya ettirmek zorundadır. (CISG m. 38)
- Sözleşme, malların taşınmasını gerektiriyorsa, muayene, malların varma yerine ulaşması sonrasına ertelenebilir. (CISG m. 38-2). Ancak, hasar Satıcının malları ilk taşıyıcıya teslimiyle Alıcıya geçtiği için, Alıcı malların Satıcının taşıyıcıya tesliminden önce hasar gördüğünü veya kaybolduğunu ispatlamakta zorlanabilir.
- Alıcı, bir sözleşmeye aykırılık saptadığı veya saptaması gerektiği tarihten itibaren *makul bir süre* içinde satıcıya, sözleşmeye aykırılığı türünü de belirterek bildirmezse, bu sözleşmeye aykırılığa dayanma hakkını kaybeder. (CISG m. 39-1)
- Her hâlde, alıcı, malların kendisine verildiği tarihten itibaren en geç iki (2) yıllık bir süre içinde sözleşmeye aykırılığı satıcıya bildirmezse, bu sözleşmeye aykırılığa dayanma hakkını kaybeder; meğerki, bu süre sözleşmesel bir garanti süresiyle bağdaşmıyor olsun. (CISG m. 39-2)

Alıcının Yükümlülükleri

- Alıcı, satım sözleşmesinin gerektirdiği şekilde malların bedelini ödemelidir.
- Alıcı, satım sözleşmesinin gerektirdiği şekilde malları teslim almalıdır.

Alıcının Bedeli Ödeme Yükümlülüğü

- Alıcı, sözleşme ve CISG'nin gerektirdiği şekilde bedeli ödemek ve malları teslim almakla yükümlüdür. (CISG m. 53)
- Alıcı bedeli başka bir yerde ödemekle yükümlü değil ise, bunu satıcıya:
 - onun işyerinde, veya
 - ödemenin, malların veya belgelerin verilmesi karşılığında yapılması gerekiyor ise, verme yerinde ödemelidir. (CISG m. 57)

- Alıcı, satıcının hiçbir talebine veya başka bir formaliteye uymasına gerek olmaksızın, sözleşmede tespit edilen veya sözleşme ve CISG uyarınca belirlenebilen tarihte bedeli ödemelidir. (CISG m. 59)

Alıcının Teslim Alma Yükümlülüğü

- Alıcının teslim alma yükümlülüğü şunlardan ibarettir:
 - Satıcının malları teslim edebilmesi için kendisinden makul olarak beklenebilecek şekilde davranması; ve
 - Malları teslim alma

Alıcının Sözleşmeyi İhlâline Karşı Yasal Yollar

- Satıcı alıcıya, yükümlülüklerini ifa etmesi için makul uzunlukta ek bir süre verebilir. (CISG m. 63)
- Satıcı alıcıdan bedeli ödemesini, malları teslim almasını veya diğer yükümlülüklerini ifa etmesini talep edebilir. (CISG m.62)
- Satıcı aşağıdaki durumlarda sözleşmenin ortadan kalktığını beyan edebilir:
 - Alıcının sözleşmeden veya CISG'den doğan yükümlülüklerinden herhangi birini yerine getirmemesi sözleşmeye esaslı bir aykırılık oluşturuyorsa, veya
 - Alıcı, satıcı tarafından verilmiş ek süre içinde yükümlülüklerini yerine getirmezse. (CISG m. 64)

Tarafın İfayı Askıya Alması

- Taraflardan biri, sözleşmenin kurulmasından sonra, karşı tarafın;
 - ifa veya ödeme kabiliyetindeki ciddi bir yetersizlik nedeniyle, veya
 - sözleşmeyi ifaya hazırlanmasındaki veya sözleşmenin ifası sırasındaki davranışları nedeniyle

yükümlülüklerinin esaslı bir kısmını ifa etmeyeceğinin anlaşılması durumunda, kendi yükümlülüklerinin ifasını askıya alabilir.

- Malların gönderilmesinden önce veya sonra sözleşmenin ifasını askıya alan taraf, askıya alma keyfiyetini derhal karşı tarafa bildirmek ve karşı tarafın sözleşmeyi ifa edeceğine dair yeterli teminat göstermesi durumunda ifaya devam etmek zorundadır. (CISG m. 71-3)

Satım sözleşmesini ve Zararları Reddetme

- Sözleşmenin ifa tarihinden önce, taraflardan birinin sözleşmeyi esaslı şekilde ihlâl edeceği aşikar ise, diğer taraf sözleşmenin ortadan kalktığını beyan edebilir. (CISG m. 72)
- Taraflardan birinin sözleşmeyi ihlâli hâlinde ödenecek tazminat, mahrum kalınan kâr dahil olmak üzere, ihlâlden dolayı diğer tarafın uğradığı zararın toplamına eşittir. Söz konusu tazminat, ihlâl eden tarafın sözleşmenin kurulması sırasında sözleşme ihlâlinin muhtemel sonucu olarak öngördüğü veya o tarihte bildiği veya bilmesi gerektiği veriler ışığında öngörmesi gerektiği zararı aşamaz. (CISG m. 74)
- Sözleşmenin ihlâline dayanan taraf, mahrum kalınan kâr dahil, ihlâlden doğan zararı azaltmak için koşullar dikkate alındığında makul olan bütün önlemleri almak zorundadır. Bu önlemleri almaması halinde, ihlâl eden taraf, zararın azaltılabilecek olduğu miktarda tazminattan indirim yapılmasını isteyebilir. (CISG m. 77)

Sorumluluktan Kurtulma (CISG m. 79)

- Taraflardan biri yükümlülüklerinden birini ifa etmemesinin, denetimi dışında kalan bir engelden kaynaklandığını ve bu engeli, sözleşmenin kurulması anında hesaba katmasının veya engelden ve sonuçlarından kaçınmasının veya bunları aşmasının kendisinden makul olarak beklenemeyeceğini ispatlaması hâlinde ifa etmemeden dolayı sorumlu tutulmaz.
- Taraflardan birinin yükümlülüklerini ifa etmemesinin, sözleşmeyi kısmen veya tamamen ifa etmek ile görevlendirdiği bir üçüncü kişinin ifa etmemesinden kaynaklanması genellikle bu tarafın sorumluluktan kurtulması için geçerli bir sebep değildir.
- İfa etmeyen taraf, engeli ve kendisinin ifa kabiliyeti üzerindeki etkilerini diğer tarafa bildirmek zorundadır.

Sonuç

- CISG sizin istemediğiniz hükümleri yazmamanıza veya değiştirmenize izin verdiği için, sizin ihtiyaçlarınıza cevap veren, size özgü bir satım sözleşmesi yapmanız mümkün olmaktadır.
- CISG'nin hükümleri haklarınızı bir sözlü sözleşmeyle ispatlamanıza ve Alıcıya karşı icra etmenize izin verecektir.
- Tarafsız bir kurallar bütünü olan CISG, sizin ve Alıcınızın kendi milli hukuklarınızdan elde edeceğiniz faydaları engeller.
- CISG'yi seçmeniz size tüm dış satışlarınızda uygulanabilir tek bir kurallar bütünü sağlayacaktır.
- CISG uluslararası ticareti teşvik etmek için tasarlanmış olduğu için taraflara fazlaca sınırlamalar olmadan, menfaatlerini koruma ve verimli olarak iş yapma imkânı veren, esnek bir hukuki araçtır.